

**Oponentský posudok k inauguračnému konaniu Doc. Mgr. Tomáša Hauera, PhD.
na vymenovanie za profesora v odbore 2.1.2 systematická filozofia**

Kolegu Doc. Mgr. Tomáša Hauera, PhD. poznám viac než desaťročie a počas tohto obdobia som mala možnosť mnohokrát si vypočuť jeho prednášky a referáty na viacerých konferenciách a iných odborných podujatiach, ako aj sledovať jeho bohatú vedecko-odbornú publikačnú činnosť. Na základe predložených materiálov na inauguračné konanie som si tieto poznatky mohla doplniť o ďalšie informácie, ktoré mi dovolili vytvoriť ucelenejší a plastickejší obraz o celkovom zameraní kolegovej vedeckej orientácie, výsledkoch jeho odborných skúmaní, pedagogického zamerania i vedeckej školy, ktorá sa okolo jeho vedecko-pedagogického pôsobenia formuje.

Dôkladná analýza publikovaných prác Doc. Hauera ukazuje, že hlavnou oblasťou jeho odborného a vedeckého záujmu je filozofia 20. storočia, najmä postmoderná filozofia a jej vzťah k štrukturalizmu, neo-pragmatizmu a post-analytickej tradícií. Nemenej významným predmetom jeho odborného zamerania sú však aj tie filozofické prístupy a teórie, ktoré rekonštruuje postmoderný diskurz, a to s dôrazom na ich sociálno-etickú a politickú naliehavosť, o čom sa ešte zmienim podrobnejšie.

Pedagogické úsilie doc. Hauera sa koncentruje na otázky etických a sociálnych dôsledkov v súvislosti s modernou technickou, vedeckou a priemyselnou činnosťou v spoločnosti, ako aj na otázky súčasnej filozofie a metodológie vedy. Je garantom študijných programov *Výchova k občianstvu* (1. a 2. stupeň vysokoškolského štúdia na FHV ŽU v Žiline), ako aj viacerých predmetov, ktoré zaviedol počas svojej pedagogickej praxe do štúdia na VŠB – Technickej univerzite v Ostrave (5 predmetov), na FF Ostravskej univerzity v Ostrave (8 predmetov) a na FHV ŽU v Žiline (5 predmetov). Dovolím si poznamenať, že výsledkom aj týchto aktivít, je vedenie bakalárskych prác v odbore filozofia (8), diplomových prác v odbore filozofia (21) a čo je najvýznamnejšie – vedenie dizertačných prác. V rámci doktorandského študijného programu v odbore *Filozofia* je doc. Hauer školiteľom 5 doktorandov (z toho 1 ukončený, 2 po dizertačnej skúške a 2 v 2. roč. štúdia). Súčasne je aj členom odborovej rady na Katedre filozofie Filozofickej fakulty Ostravskej Univerzity v doktorandskom študijnom programe *Filozofia* (študijný odbor *Filozofia*).

V rámci vedecko-výskumnej činnosti, ako vyplýva z predložených materiálov, sa doc. Hauer podieľal na riešení 6 výskumných projektov, pričom v štyroch z nich bol hlavným riešiteľom a v dvoch spoluriešiteľom. Ide o projekty medzinárodných grantových agentúr

(Projekt ESP – Operačný program: Vzdelávanie pre konkurencieschopnosť – 2 projekty), ako aj domácich grantových agentúr (Inštitucionálne rozvojové projekty FRVŠ – 4 projekty). Doc. Hauer absolvoval aj zahraničné výskumno-pedagogické pobyty na univerzitách v Poľsku a Holandsku.

Teraz by som sa rada zmienila ešte konkrétnejšie o naznačenom vedeckom profile inauguranta. Doc. Hauer ukončil päťročné magisterské štúdium v odbore filozofia – ekonomické vedy na FF MU v Brne v roku 1990. V rokoch 1991 – 1996 tu absolvoval aj doktorandské štúdium, ktoré ukončil v roku 1996 obhajobou dizertačnej práce nazvanej *Lebenswelt a postmoderna*. V roku 2004 sa habilitoval na FF UK v Bratislave v odbore filozofia prácou *S/krze postmoderní teorie*. Táto stručná ilustrácia odbornej orientácie doc. Haueru naznačuje, že už od čias štúdií na FF MU v Brne sa zameril na problematiku filozofie 20. storočia.

Okrem ústrednej problematiky postmodernej filozofie sa zaoberal aj fenomenológiou a pragmatizmom. S hlavnými výsledkami svojej práce zoznamoval odbornú verejnosť nielen v odborných periodických a neperiodických publikáciách (doma i v zahraničí), ale aj na viacerých vedeckých konferenciách. Musím však podotknúť, že svoju vedeckú ambíciu cielene koncentroval na analýzu fenoménu postmodernizmu, predovšetkým na jeho produktivnosť či neproduktivnosť v súčasnom myšlienkovom svete západnej kultúrnej tradície, ako aj na problematiku verejného priestoru a jeho premenu, ktoré možno považovať za základnú charakteristickú črtu postmoderného kultúrneho obratu. Práve dôraz na analýzu tohto verejného priestoru v kontexte postmodernity tvorí aj významný prínos Hauerovej vedeckej práce. Jej výsledky (rozšírené aj o otázky súčasnej filozofie a etiky, tiež filozofie techniky a médií) môžeme zaznamenať v množstve publikovaných štúdií v domácich i zahraničných vedeckých časopisoch (24) a tiež v ostatných recenzovaných publikáciách (38). Ide o časopisy, zborníky a periodiká vydávané v USA, Veľkej Británii, Nemecku, Poľsku, Bulharsku i na Slovensku. Ďalej sa musím zmieniť aj o dvoch vysokoškolských učebniciach a štyroch skriptách, ale čo je najpodstatnejšie, o štyroch vedeckých monografiách. Dodám iba, že väčšina týchto výstupov vznikla aj v rámci riešenia už spomenutých medzinárodných a národných vedeckých projektov a grantov a produktívne prepája jeho pedagogickú a vedeckovýskumnú činnosť. Poukazuje tiež na to, že doc. Hauer disponuje výraznou ideovo-teoretickou erudíciou a ujasnenou metodológiou.

K hlavným výsledkom vedeckej práce doc. Haueru patria najmä štyri monografie: *Přirozený svět a postmodernismus neboli Toulání není bloumání* (Ostrava 1995), *Napište si*

svoji knihovnu : aneb o jazykových vagabundech a postmoderním veřejném prostoru (Praha 2002), *S/krze postmoderní teorie* (Praha 2002), *Ztraceni v Terapolis: Antropologie, dromologie, víra* (Kraków 2012 – v spoluautorstve s J. Petrucijovou a J. Feberom).

Zhutnená charakteristika týchto prác ma vedie k nasledovnému stručnému konštatovaniu: Prvá z uvedených knižných prác, ktorú môžeme považovať za vstupnú bránu do problematiky postmodernizmu, primárne konfrontuje postmodernizmus a fenomenológiu, pričom sa zaoberá kľúčovým problémom „rozpustenia filozofie v literatúre“, postmodernou „fascináciou jazykom“ ako dôsledkom vykorenenia z prirodzeného sveta a nakoniec nastolením radikálnej otázky: „teória alebo príbeh?“ Autor presvedčivo poukazuje na skutočnosť, že literatúra (a príbehovosť), a nie teória je schopná fundovať ľudskú solidaritu v multikulturálnej spoločnosti. Gradácia uvedeného tematického zamerania je zjavná v druhej autorovej práci, ktorá na pozadí filozofickej platformy rekonštruuje a mapuje postmoderný diskurz a jeho narastajúcu etickú a politickú aktuálnosť, pričom neobchádza ani napätie a rozpory medzi rôznymi prístupmi k postmodernému kultúrnemu obratu. Tretia monografia (ktorú vydalo univerzitné nakladateľstvo Univerzity Karlovej v Prahe), ponúka analyticko-syntetický a do istej miery aj implicitne komparatívny výklad diel vybraných predstaviteľov postmodernej filozofie (G. Vattimo, G. Delleuze, J. Baudrillard, J.F. Lyotard). Nakoniec, štvrtá knižná publikácia je venovaná filozofickej rekonštrukcii fenoménu rýchlosti v diele francúzskeho filozofa a kultúrneho kritika P. Virilia, ako aj vplyvu jeho dromológie na súčasnú spoločnosť, zvlášť na reflexiu ľudského a technologického vzťahového poľa.

Nazdávam sa, že prínos vedeckých poznatkov obsiahnutých vo vyššie uvedených monografiách môžeme vidieť vo viacerých rovinách, ale upriamim pozornosť na iba na dve najvýznamnejšie. Prvou, všeobecnejšou rovinou, je sprostredkovanie informácií týkajúcich sa postmodernej filozofie jednak odbornej verejnosti a jednak v podobe ich čiastočnej implementácie vo vzdelávacích programoch (ide o spomenuté zavedenie nových predmetov). Druhá, špecifickejšia rovina a celkom konkrétny prínos spočíva v tom, že dané monografie v našich reáliách (Česka i Slovenska okrem zasvätených textov prof. Hubíka a iných) v mnohom zaplňajú doterajšie medzery v analýzach postmodernej filozofie (ide predovšetkým o texty venované G. Vattimovi, G. Deleuzovi, P. Viriliov a J.F. Lyotardovi).

Využijem teraz možnosť opýtať sa inauguranta na hodnotenie azda jedného z najpopulárnejších filozofov postmodernej, akým je G. Vattimo a jeho analýza nihilizmu, ktorá vedie mnohých autorov k tomu, že ho pokladajú za teoretika (metaforicky povedané) tzv. *slabého myslenia* (*il pensiero debole*), či podľa niektorých autorov akejsi *umiernenej*

verzie heideggerizmu a dokonca manifestácie *naplneného nihilizmu*, ktorá je dôsledkom krízy, resp. zániku silnej racionality charakteristickej pre minulé storočie. Súhlasí inaugurant s touto charakteristikou Vattimovho myslenia, prípadne mohol by ju zdôvodniť alebo vyvrátiť?

Ak sa máme zamerať na zhodnotenie celkovej publikačnej činnosti pána doc. Hauera, musíme poznamenať, že táto sa stretla a stretáva s pozoruhodným ohlasom doma aj v zahraničí, čoho dôkazom je súhrnne 106 citačných záznamov, vrátane citácií registrovaných v databázach Web of Science a Scopus. Tieto citačné ohlasy potvrdzujú významnú autoritu doc. Hauera na poli uvedených skúmaní.

Ešte pár slov k organizačnej činnosti doc. Hauera. Mám na mysli jeho aktivity v rámci organizovania tematických konferencií pod názvom *Mezi modernou a postmodernou* v rokoch 2005 – 2007 na VŠB-TU v Ostrave, výsledkom ktorých bolo tiež publikovanie zborníkových prác, v ktorých bol vedeckým redaktorom i editorom. Spoluorganizoval tiež niekoľko ročníkov vedeckých medzinárodných konferencií v spolupráci s Katedrou filozofie FF UMB v Banskej Bystrici pod názvom *Človek – História – Hodnoty* (v rokoch 2004 – 2006) a bol členom viacerých organizačných konferenčných výborov na FHV ŽU v Žiline. Celkovo doc. Hauer aktívne vystúpil na 13 zahraničných a 23 domácich vedeckých konferenciách.

Doc. Hauer bol taktiež v rokoch 2005 – 2011 členom kolégia rektora VŠB-TU v Ostrave, je členom American Philosophical Association a členom expertnej komisie oponentov TAČR (Technická Agentúra Českej republiky) pre projekty Omega. Je členom redakčnej rady *ACTA Humanica* a členom VR FHV ŽU v Žiline. Vypracoval viaceré expertné, recenzné a oponentské posudky. Počas svojho dlhoročného pôsobenia v odbore filozofia doc. Tomáš Hauer preukázal, že je kvalitným pedagógom, ale najmä renomovaným odborníkom s medzinárodným presahom. Je teda uznávanou a rešpektovanou osobnosťou doma, na Slovensku a v širšom zahraničí.

Na základe uvedeného plne odporúčam VR FF UMB v Banskej Bystrici akceptovať žiadosť Doc. Mgr. Tomáša Hauera, PhD. o menovanie za profesora v študijnom odbore **2.1.2 Systematická filozofia**.

V Bratislave, 15. 5. 2015

Prof. PhDr. Zlatica Plašienková, PhD.
Katedra filozofie a dejín filozofie
Filozofická fakulta UK v Bratislave